

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Рисунок»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Рисунок
Викладач (-і)	Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача	+38 0679586553
Е-mail викладача	maria.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>В освітній програмі Середня освіта «Образотворче мистецтво» передбачено практичну підготовку майбутніх художників-педагогів рисунку. Саме цей освітній компонент є основою образотворчої грамоти, адже в ході його вивчення здобувачі вищої освіти опановують класичні підходи, принципи та методи роботи над найпростішими та складними натурними постановками. В ході навчання студент здобуває необхідні знання з композиції, перспективи, графіки, що в цілому формує розуміння роботи над об'ємними формами в середовищі, при різному освітленні, в різних графічних техніках. Рисунок передбачає вивчення конструктивної побудови геометричних предметів, які є основою до розуміння більш складних форм не тільки живої але й живої природи. Курс містить завдання, що пропонуються по мірі ускладнення форм та композиції – це дозволяє на практиці освоїти конструктивні особливості різноманітних об'ємів та поєднати їх з простором та освітленням. На практичних студенту пропонується теоретичне обґрунтування методики побудови та тонального рішення завдання для кращого розуміння послідовності роботи. Набуті знання студенти втілять у професійній діяльності в роботі з учнями.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою освітнього компонента є навчання методики роботи над різними постановками, набуття студентами художніх навик в роботу з лінійно-конструктивною побудовою зображення та графічних технік, розвиток творчого потенціалу до подальшої самостійної роботи та роботи по спеціальності.</p> <p>Цілі освітнього компоненту: набуття та вдосконалення навик рисунку, володіння видами рисунку, пошук підходів до реалізації творчого задуму, аналіз об'ємних форм згідно площинно-просторових властивостей, досягнення естетичної графічної гармонії.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати: теоретичні аспекти рисункової грамоти; методи побудови натюрморту, пейзажу, гіпсової голови, портрету людини; поетапність виконання завдань; графічні техніки; образотворчі засоби подачі графічних зображень.</p> <p>вміти : професійно виконувати побудову зображення; виявляти особливості композиційної перспективи об'ємних форм зображення; передавати тональні співвідношення між планами зображення та світлотінь на об'ємних формах; формувані підходи до ведення занять у роботі з учнями;</p>	

користуватись методичним досвідом художників-педагогів;
розвивати логічне мислення, щодо вирішення професійних завдань;
використовувати власні набуті знання для розробки нових методик у викладанні педагогічного малюнку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

Фахові компетентності.

ФК 1. Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.

ФК 2. Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.

ФК 3. Здатність до практичної та оцінної художньої діяльності.

ФК 5. Здатність використання комп'ютерних технологій у процесі виконання творчих завдань.

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 9. Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

ФК 12. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

ФК 13. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

Знання та розуміння.

ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

ПРН 4. Знання шляхів розширення і збагачення художньоестетичного досвіду, опанування художніми вміннями та навичками з метою повноцінної практичної художньої діяльності, підвищення професійної майстерності.

Застосування знань та розумінь.

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньопрактичної діяльності.

ПРН 6. формування художньої компетентності школяра: знання, уміння, досвід, особистісні якості для успішної художньої діяльності усвідомлюючи відповідальність за її результати.

ПРН 9. розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинути особистість.

ПРН 12. Уміння здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях, планування та корекцію результатів навчання, творчого розвитку; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

Формування суджень.

ПРН 13. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні можливості, спонукати до самореалізації та самовдосконалення.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	2		
Практична робота	42		
Самостійна робота	45		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	014 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Основи академічного рисунку. Історичні аспекти розвитку.	2		
Тема 2. Види рисунку: художні та технічні особливості.	2		
Тема 3. Рисунок гіпсового куба. Лінійно-конструктивна побудова.		2	5
Тема 4. Рисунок гіпсової кулі. Лінійно-конструктивна побудова.		2	5
Тема 5. Рисунок гіпсового циліндра. Лінійно-конструктивна побудова.		2	5
Тема 4. Рисунок натюрморту з гіпсових геометричних тіл. Лінійно-конструктивна побудова: композиція, вимірювання пропорцій, перспектива. Тональна перспектива ліній.		8	10
Тема 5. Рисунок натюрморту з гіпсових геометричних тіл. Лінійно-конструктивна побудова. Тональна проробка світлотіні в техніці «штрихування».		8	10
Тема 6. Рисунок натюрморту з гіпсових геометричних тіл, предметів побуту та драперії при бічному освітлені. Лінійно-конструктивна побудова. Тональна проробка світлотіні в техніці «штрихування».		12	10
Тема 7. Рисунок натюрморту з предметів побуту та драперій на виявлення контрасту світлотіні переднього та заднього планів.		10	

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	2		
Практична робота	44		
Самостійна робота	45		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2	014 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Художні особливості технік рисунку.	2		
Тема 2. Інструменти та матеріали для роботи над тональним рисунком.	2		
Тема 3. Рисунок натюрморту з предметів побуту та драперій на виявлення текстури та фактури поверхонь. Бічне освітлення.		12	10
Тема 4. Рисунок гіпсової розетки.		10	10
Тема 5. Рисунок гіпсової капітелі.		12	10
Тема 6. Стилізований рисунок натюрморту з п'яти і більше предметів.		10	15

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік, екзамен. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 60 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20 балів; Огляд – 10 балів.
Вимоги до письмових робіт	Самостійна робота – 20.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, екзамен; Форма здачі – практичне виконання завдань.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено

в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Білий , В. (2021). Академічний рисунок у формуванні теоретичних і практичних навичок студентів декоративно-прикладних спеціальностей // Збірник наукових праць ЛОГОС. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-28.05.2021.v2.56>
2. Божко Є.М., Спорнік М. В. Академічний рисунок – визначальна складова навчального процесу // управління якістю підготовки фахівців. Одеса. 2021. С. 101 – 102.
3. Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПИСУ (для студентів 1-3 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ. госпва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. Харків: ХНАМГ, 2012. 58 с.
4. Прохорова Н. А. Академічний рисунок як фундамент творчої грамотності для формування творчої особистості // Арт-простір № 2. С. 99 – 102.
5. Прохорова Н. Формування художньо-творчої активності студентів на заняттях з дисципліни «Рисунок» [Електронний ресурс] / Н. Прохорова // Мат. Всеукр. конф. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/645/1/N_Prohorova_YPPZHOO_IM.pdf
6. Туманов І. М. Морфологічні основи формоутворення в мистецтві та їх значення для прояву явищ взаємодії, синтезу та симбіозу мистецтв // Традиції та інновації у вищій архітектурно-художній освіті. 2015. Вип. 1. С. 60 – 66.
7. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Навчальний посібник. Львів: Аверс, 2010. 496 с.

Додаткова література:

1. Засипкін О. Академічний рисунок в умовах дистанційного навчання // Українська академія мистецтв. Мистецтвознавство. 2020. Випуск 29. С. 72 – 78.
2. Крюкова Г. О., Мостовщикова Д. О. Теоретично-наукові положення академічного рисунку у працях М. Лі // Науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки». 2019. №2. С. 20 – 23.
3. Сухенко В. Навчальна програма з дисципліни «Академічний рисунок» Українська академія мистецтва. 2013. Вип. 20. С. 23-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uam_2013_20_5

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,

доцент кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну